

<i>Inleiding</i>	17
o.1. Uitgangspunten	17
0.2. Denkraam	22
0.3. Motivering	31
0. 4. De situatie	34
 <i>Hoofdstuk 1: Nadenken</i>	43
Overwegingen vooraf inzake samenhang der aspecten	43
1.1. Liefde is geen samenvattend gezichtspunt	44
1.2. Vrijheid is de achtergrond van alles	53
1.3. De rol van uitgangspunten	62
1.4.1. De hypothese van de zestien aspecten	66
1.4.2. Ethiek	88
 <i>Hoofdstuk 2: Spreken</i>	95
2.1. De kwetsbaarheid van de taal	95
2.2. De ontwikkeling van de taal	99
2.3. Het verzamelbegrip ervaringsaspect	106
2.4. Specifieke verschillen tussen natuuraspecten:	114
(16) tellen	114
(15) meten	116
(14) duren	116
(13) veranderen	117
(12) omgeven	118
(11) leven	119
(10) neigen	120
(9) willen	122
2.5. Afzonderlijke cultuuraspecten	126
(8) oordelen	126
(7) spelen	127
(6) geloven	129
(5) regeren	134
(4) wonen	136
(3) scheppen	140
(2) spreken	143
(1) nadenken	147
2.6. Normatieve werking van de hogere aspecten	150
2.7. Natuur fundamenteel voor cultuur	153
 <i>Hoofdstuk 3: Scheppen</i>	155
3.1. Muziek	155
3.2. Beeldende kunst	162
3.3. Literatuur	165
3.4. Film	171
 <i>Hoofdstuk 4: Wonen</i>	173
4.1. Techniek	173
4.2. Geld	177
4.3. Economische democratie	184
4.4. Kapitalisme en communisme	189
4.5. Het gelijk van het socialisme	197
4.6. Een mensenrechteneconomie	200
 <i>Hoofdstuk 5: Regeren</i>	203
5.1. Herstructurering van de politieke macht	203
5.1.1. Uitvoerende macht overmeestert rechterlijke macht	213
5.1.2. Uitvoerende macht overmeestert wetgevende macht	222
5.2. De taak van de vredesbeweging	230
— Mensenrechten als motivering	230
5.2.1. Kritiek	232
5.2.2. Erkenning van vrede als mensenrecht	234
5.2.3. Nut van die erkenning: Nonviolent Peace Enforcing	237
5.3. De corrumperende werking van macht	238
5.3.1. De Staat	241
5.3.2. De Kerk	242
5.3.3. Staatsverafgoding	243
5.3.4. Opvoeding	244
5.3.5. Het bedrijf	245

5.3.6.	De school.....	246
5.4.	Vrede als wetenschap	248
5.5.	Vrede als doel	251

<i>Hoofdstuk 6: Geloven</i>		<i>255</i>
Overwegingen vooraf inzake perverse religie.....		255
6.1.	Moraal	262
6.2.	Geldigheid van de Decaloog	273
6.3.	Religieus vermomde revoluties	276
6.4.	De Rechten van de Mens als humanisering van de religie.....	278
—	Recht op religie	278
6.4.1.	Religie bron van recht	279
6.4.2.	Religie bron van onrecht.....	280
6.4.3.	Dubbelzinnigheid van religie.....	281
6.4.4.	Girard: het zondebokmechanisme	282
6.4.5.	Waarom Girard kerklid?	285
6.4.6.	Alleen onschuldig niet-beschuldigend geloof toegestaan	286
6.4.7.	Hergroepering en herstructurering	288
6.5.	Jezus, de Christus uit Nazareth	290
6.6.	De godsrol en de godstitel	295
6.7.	Religie als neurotisch geloof	309
6.8.	Onttroning van politieke goden	315

<i>Hoofdstuk 7: Spelen</i>		<i>325</i>
7.1.	Spelen en spel	325
7.2.	Spel is altijd spel om de macht	326
7.3.	Macht corrupteert niet vanzelf	329
7.3.1.	Wanneer machtsverhoudingen scheef?	331
7.3.2.	Vrees.....	332
7.3.3.	Gevoel van onmacht.....	341
7.4.	Conclusie.....	347

<i>Hoofdstuk 8: Oordelen.....</i>		<i>349</i>
8.1.	Rechtsgelijkheid	349
8.2.	Recht fundamenteel voor zeven cultuuraspecten.....	352
8.2.1	Het rechtsoordeel is een gegeven, het fundamentele karakter ervan is een inzicht	358
8.2.2.	Het primaat van het recht.....	360
8.3.	Hypocrisie in de teksten van de Rechten	371
8.4.	Een dilemma ten gevolge van het religieus dualisme.....	373
8.5.	Democratie	378
8.6.	Gelijkheid door vergelding of door vergeving?	382
8.7.	Nogmaals de Decaloog	384
8.8.	De kromming van het recht	391

<i>Hoofdstuk 9: Willen</i>		<i>397</i>
9.1.	Natuurlijke grenzen aan de vrijheid	401
9.2.	Natuurlijke grenzen aan de verbeelding.....	405
9.3.	Culturele begrenzing en bescherming der vrijheid	406
9.4.	Onwelwillendheid door allerlei onderdrukking	409
9.4.1.	Filosofisch	410
9.4.2.	Filologisch.....	411
9.4.3.	Esthetisch	412
9.4.4.	Economisch	413
9.4.5.	Politiek	414
9.4.6.	Religieus.....	415
9.4.7.	Sociaal	417
9.4.8.	Juridisch	417
9.4.9.	Intellectueel.....	418
9.4.10	Psychologisch.....	419
9.5.	Storingen in de functies van de wil.....	419
9.5.1.	Gestoorde waarneming	420
9.5.2.	Selectief geheugen	420
9.5.3.	Goede voornemens	421
9.5.4.	Fantasieloosheid	422
9.5.5.	Tegenstrijdigheden	423
9.6.	Men kan niet beslissen	424

<i>Hoofdstuk 10: Neigen</i>	427
10.1. Overzicht.....	427
10.2. Gestoorde ontwikkeling en opheffing van de storing	436
10.3. Over liefde.....	440
10.4. Dooyeweerts religieuze gedrevenheid.....	448
10.5. Eliacheff en de Rechten van het Kind	452
10.6. Fundamentalisme	454
10.7. Moordlust	457
 <i>Hoofdstuk 11: Leven</i>	463
11.1. De eerbiedwaardigheid van het leven	463
11.2. De verdwijnende biosfeer.....	471
11.3. Overleven.....	472
 <i>Hoofdstuk 12: Omgeven</i>	475
12.1. Het laatst ontdekt aspect?	475
12.2. De planeet Aarde als cultuurgoed.....	476
12.3. Juridische positie van de Aarde	482
12.4. Sociale positie van de Aarde	484
12.5. Religieuze positie van de Aarde	485
12.6. Politieke en economische positie van de Aarde	487
 <i>Hoofdstuk 13: Veranderen</i>	489
13.1. Nuttige energie	489
13.2. Verwoestingsenergie	491
13.3. Alles is energie!	494
 <i>Hoofdstuk 14: Duren</i>	497
 <i>Hoofdstuk 15: Meten</i>	509
15.1. Wiskundige ruimte.....	509
15.2. Ecologische ruimte	510
15.3. Biologische ruimte	512
15.4. Psychologische ruimte	513
15.5. Logische ruimte	515
15.6. Juridische ruimte.....	516
15.7. Sociale ruimte	517
15.8. Ruimte voor geloofsverandering	519
15.9. Politieke ruimte.....	520
15.10 Economische ruimte	522
15.11 Esthetische ruimte.....	523
15.12 Zijn er wel woorden voor?	524
 <i>Hoofdstuk 16: Tellen</i>	525
16.1. Alles is telbaar	525
16.2. Hoeveel er ophoudt en hoe weinig er begint	525
 <i>Bijlagen:</i>	
i Levensloop van de auteur	539
ii Universele Verklaring van de Rechten van de Mens	549
iii Verklaring van Maastricht en Utrecht (1988).....	555
iv Verklaring van Bonn (1996)	559
v Grondbeginselen en kern van de Rechten van de Mens	563
 <i>Index van persoonsnamen</i>	565